

ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΝ *τουρισμό:* το ελληνικό παράδειγμα

Οι νέες συνθήκες που δημιούργησε το τελευταίο έτος η πανδημία έχουν επηρεάσει τον τρόπο επικοινωνίας σε αρκετούς τομείς της ζωής των πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο. Όλο και περισσότερο αναπτύσσεται και χρησιμοποιείται η ψηφιακή επικοινωνία στην καθημερινή αλληλόδραση. Το επικοινωνιακό πεδίο αλλάζει ως προς το περιεχόμενο, το πλαίσιο παραγωγής και πρόσληψης, αλλά και ως προς τον τρόπο που το μήνυμα μορφοποιείται και «επικοινωνείται». Η επικοινωνία διενεργείται κυρίως ψηφιακά με τη βοήθεια των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων. Δημιουργούνται και αναπτύσσονται νέοι τρόποι ψηφιακής επικοινωνίας και διάδρασης, νέες οικειοποιήσεις ψηφιακών μηνυμάτων, που προϋποθέτουν νέες μορφές ψηφιακής εγγραμματοσύνης, σε ένα πολλαπλώς και ποικιλοτρόπως διαμεσολαβούμενο οικοσύστημα ανθρωπίνων διεπαφών.

Πολλές από τις ανθρώπινες εμπειρίες και συναισθήσεις, όπως η φυσική ανθρώπινη επαφή, η ζωντανή συντροφιά, η μυρωδιά του χαρτιού μιας επιστολής, η «αύρα» της σφραγίδας μιας καρτ-ποστάλ από έναν μακρινό προορισμό, αλλά και η παρακολούθηση μιας παράστασης ή μιας συναυλίας, μετεξελίσσονται, μετασχηματίζονται και σχεδόν επινοούνται εκ νέου στα άυλα κοινωνικά δίκτυα του ψηφιακού περιβάλλοντος. Εργασιακές, πολιτιστικές, τουριστικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, φιλικές, ακόμα και οικογενειακές συναντήσεις πραγματοποιούνται μέσα και πίσω από οθόνες. Η παρουσία - ενσώματη ή ασώματη - και η επικοινωνία -μονοκατευθυντήρια, διαδραστική ή και διαλογική- μπορεί να γίνει σταθερά ή εν κινήσει με τη χρήση διαφορετικής συσκευής, διαφορετικής οθόνης. Αναμφίβολα τα ψηφιακά μέσα, σε κάθε τους μορφή, είναι συναρπαστικά. Είναι σύνθετα και πολυδιάστατα -και πανταχού παρόντα- έτσι ώστε η κοινωνική επιρροή να μη σταματάει στους ανθρώπους που γνωρίζουμε και οι εμπειρίες μας -κοινωνικές, πολιτιστικές, τουριστικές- να αποδεσμεύονται από χωροχρονικά πλαίσια αναφοράς ή άλλους περιορισμούς.

Αυτές οι συναρπαστικές, αλλά συνάμα αμφιλεγόμενες δυνατότητες των ψηφιακών μέσων έχουν αποτελέσει αντικείμενο ποικίλων μελετών, άλλοτε υιοθετώντας ουτοπικές θεωρήσεις «ανοίγματος» και εκδημοκρατισμού κι άλλοτε υπογραμμίζοντας δυστοπίες επιτήρησης, εθισμού ή/και υποταγής. Σε αυτή τη συζήτηση έρχεται να συμβάλει η ημερίδα «Ψηφιακή επικοινωνία στον πολιτισμό και τον τουρισμό: το ελληνικό παράδειγμα», εστιάζοντας στους χώρους του πολιτισμού και του τουρισμού στον ελλαδικό χώρο. Η ανάγκη διατήρησης της επικοινωνίας των πολιτιστικών οργανισμών και των τουριστικών προορισμών και φορέων με τις διάφορες κατηγορίες του κοινού τους για το διάστημα που δεν μπορούσαν να υποδεχτούν κοινό στους χώρους τους, όσο και η ανάγκη επιβίωσης, συντέλεσαν στη γρήγορη υιοθέτηση ή/και ανάπτυξη ψηφιακών μορφών ορατότητας, ψηφιακής προσβασιμότητας και επικοινωνίας. Σε αυτούς τους χώρους παρατηρήθηκε ένα μεγάλο ψηφιακό άλμα κατά την περίοδο της πανδημίας στον ελλαδικό χώρο. Παρουσιάστηκαν ψηφιακές παραστάσεις και εικονικές εκθέσεις, προβλήθηκαν συνεντεύξεις, συζητήσεις και πρόβες στα παρασκήνια, συνδεθήκαμε με τους προσωπικούς χώρους των καλλιτεχνών, όσο εκείνοι ετοίμαζαν μια πολιτιστική δράση, περιηγηθήκαμε

ψηφιακά σε τουριστικούς προορισμούς και αγοράσαμε ψηφιακά σουβενίρ, διαδράσαμε με πολιτιστικά αγαθά, τουριστικά αξιοθέατα, συντελεστές, κατοίκους άλλων χωρών που σχεδιάζαμε να επισκεφτούμε. Αλλάξαμε πολιτιστικές και τουριστικές πρακτικές και συνήθειες.

Πολιτιστικοί και τουριστικοί φορείς που αξιοποίησαν τα ψηφιακά μέσα αυτήν την περίοδο και ερευνητές που μελετούν τα αντίστοιχα πεδία θα κληθούν, στο πλαίσιο της ημερίδας αυτής, να σκιαγραφήσουν το νέο ψηφιακό πολιτιστικό και τουριστικό τοπίο, όπως διαμορφώθηκε στην Ελλάδα την περίοδο της πανδημίας, καθώς και να καταθέσουν τις εμπειρίες, τις απόψεις και τις πιο σύγχρονες ερευνητικές προσπάθειες σχετικά με το παρόν και το μέλλον της ψηφιακής επικοινωνίας στους χώρους αυτούς, συζητώντας τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα-θεματικές:

➤ Μηνύματα και μέσα ψηφιακής επικοινωνίας στον πολιτισμό και τον τουρισμό

Με ποιους τρόπους επικοινωνήσαν οι πολιτιστικοί και τουριστικοί οργανισμοί και φορείς με τις διάφορες κατηγορίες του κοινού τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας και συνέχισαν να παρέχουν πρόσβαση στα αγαθά ή/και τις υπηρεσίες τους κατά την περίοδο που δεν μπορούσαν να υποδεχτούν κοινό στους χώρους τους, όσοι επέλεξαν να το κάνουν;

➤ Ψηφιακή παρουσία και νέες πρακτικές στον πολιτισμό και τον τουρισμό

Σε ποιο βαθμό διαφοροποιήθηκε, ανασυστάθηκε ή επαναπροσδιορίστηκε η λειτουργία των οργανισμών αυτών μέσω της ψηφιακής παρουσίας τους; Δημιουργήθηκαν νέα ψηφιακά δημιουργήματα ή διαμορφώθηκαν νέες πολιτιστικές/τουριστικές επικοινωνιακές πρακτικές και νέες πολιτιστικές/τουριστικές συνήθειες;

➤ Μετατόπιση πλαισίων και σημασιοδοτήσεων στο ψηφιακό περιβάλλον

Με ποιους τρόπους η μετατόπιση του πλαισίου παραγωγής και πρόσληψης επιδρά στην τελική σημασιοδότηση των πολιτιστικών και τουριστικών μηνυμάτων ή/και στη δυνατότητα συνδιαμόρφωσης μηνυμάτων από τους χρήστες;

➤ Νέες σχέσεις, νέες πολιτιστικές/τουριστικές εμπειρίες στο ψηφιακό περιβάλλον

Ποιο είναι η σχέση που διαμορφώθηκε ανάμεσα στα ψηφιακά μέσα, τους πολιτιστικούς/τουριστικούς οργανισμούς και το κοινό; Θα διατηρηθούν οι νέοι τρόποι πρόσβασης στην πολιτιστική/τουριστική πληροφορία και τα επόμενα χρόνια; Είναι η εκτεχνολόγηση του πολιτισμού και του τουρισμού και η έντονη ψηφιακή ορατότητα των αντίστοιχων φορέων μια αναπόφευκτη εξέλιξη, μια νέα ανάγκη - λιγότερο ή περισσότερο προσωρινή και εξαρτώμενη από τις εκάστοτε συνθήκες- ή ένα εργαλείο ανάπτυξης σχεσιακού μάρκετινγκ, σχεδίασης διαδραστικών, πολυαισθητηριακών εμπειριών ή/και εμπειριών εμβύθισης;

Επιστημονική επιτροπή

Βασίλειος Μαρδύρης, Αναπληρωτής καθηγητής, Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος

Ιφιγένεια Μυλωνά, Επίκουρη καθηγήτρια, Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος

Ειρήνη Παπαδάκη, Επίκουρη καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων